

9

10

11

12

13

14

3

4

5

6

7

8

9

30

1

2

3

4

5

6

5

80 år

FAGTIDSSKRIFT FOR BYGGEBRANSJEN
BYGGMESTEREN

2 5

Tøff i tre

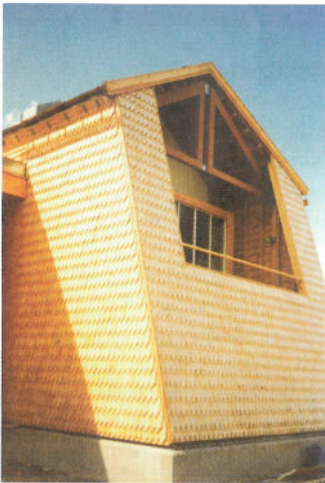
Nisjeproduksjon i vikingstil

Ringerike: Hjemme på Elsrud gård i Ådal på Ringerike, driver Elling Elsrud familiebedriften Eilo Tre. Han har lært seg hemmelighetene til dem som bygde stavkirkene, og har så mange oppdrag over hele Norge at han må si nei til flere.

Av **ELI BONDID**
post@byggmesteren.as

Eilo Tre er en liten nisjebedrift som er ganske unik på landsbasis.

Kona Ina Elsrud tar seg av

Trespon brukes nå som værhud på nye hus, og er lys og fersk som furukledning før regn og sol gir det en gråfarge.

Trespon som uttrykk

Arkitektene Hoem og Folstad i Stavanger har tegnet flere eneboliger de siste åra der de har valgt å bruke trespon i kledningen.

Stig Folstad sier at de har vært spente på hvordan kledningen vil ta seg ut fra den kommer fersk på veggen i sin kjente lyse farge, til den i en periode blir seende skjoldete ut inntil den får sin endelige patina etter tre-fire år.

Han sier de lenge har vært nysgjerrige på å bruke trespon med stavkirkene som forbilde.

Arkitektene er godt fornøyd med å samarbeide med Elsrud og synes han er bevisst på

papirarbeidet, og sønnene Lars Petter (23) og Ole Erik (27) hjelper til når de har ferie fra studier.

– Malmfuru er originalmaterialet som ble brukt i riktig gammel tid, begynner Elling Elsrud.

Hjemme på gården foregår all sponproduksjon på basis av kjerneved fra seinvokst fjellfuru som har vokst på over 600 meter over havet. De har en årringbredde på 0,2 mm. Det harpiksmettete harde treverket er naturlig impregnerert og trenger ikke overflatebehandles. Materialene leveres fra Materialbanken på Røros som Fortidsminneforeningen og Riksantikvaren står bak.

– Tradisjonelt har stavtak av malmfuru hatt en levetid på flere generasjoner. I dag produserer vi også tak og panel i denne kvaliteten. Stavene lages i forskjellige profiler og størrelser. Alle har det til felles at de er kileformet fra ca. 0,5 til

kvaliteten han leverer.

– Materialet er fenomenalt, det holder hva det lover og vi opplever ikke at det går blåmann i det som vi har sett med bruk av adel, sier Folstad.

– Hvordan synes du trespon passer inn i moderne boligstrøk?

– De nyere boligfeltene er jo en kakofoni av stilarter, og jeg synes det står fornemt fram mellom forskjellige farger og materialer. Den sølvgrå tonen passer godt til såvel betong som beisete nabohus.

Elling Elsrud viser en prøve på hvordan stavene kan legges.

2,5 cm tykkelse. Bredden er 10 - 12 cm, lengden er 35 - 60 cm, forklarer Elling Elsrud.

De kileformede stavene kan legges med ulike mønstre, i tre lag.

Siden tre er levende materiale, legges stavene slik at det blir luft imellom. De kan da bevege og utvide seg i takt med vær og klima.

Husets levende hud

Elsrud tar seg også av monteringen, bit for bit, på byggeplassene, og reiser mye.

– Gjennom hele produksjonsprosessen blir materialene nøye sortert manuelt, slik at vi sitter igjen med bare det beste. Våre eldste stavkirker er fra 1100-tallet. På stavkirkene ble det benyttet utsøkt malmfuru innsmurt med tretjære utvunnet

av tyri. På 1600-tallet ble det mer vanlig at andre taktekingsmaterialer ble benyttet på bygningene, men i noen dalfører var spontekking vanlig helt fram til slutten av 1800-tallet, sier Elsrud.

Stavkirker og funksstil

Det er 11 år siden Elling Elsrud utviklet nisjeproduksjonen.

På Gausel i Stavanger er denne eneboligen kledd med trespon fra Eilo tre. (Hoem og Folstad arkitekter)

Han begynte på hytter. Nå har det utviklet seg. Oppdragene spenner fra restaurering av gamle stavkirker til montering på eksklusive nybygg.

– Nå kler jeg fem-seks nye hus i funksistil med staver i Stavanger, sier han. Kombinasjonen av glass, stål og ubehandlet treverk er det «hot-teste».

– Vegger og tak av staver fra malmfuru er velegnet i Stavanger, hvor det regner og blåser i ene øyeblikk og sola skinner det neste. Stavene blir som «værhud» på utsatte veggflater, sier Elsrud.

Endrer farge i sola

Treverket endrer farge med åra og blir mørkere. Elling Elsrud viser fram tegninger av oppdrag, slik som det nye gildehuset på Flom, hvor han skal kle både tak og vegger med staver. I verkstedet har han skåret draghodene som skal pryde gavlene.

Forsvarsbygg er en stor kunde. To store bygg på Rena skal kles.

Spesiell form og sjelden kledning for villaen på Stokka i Stavanger. (Hoem og Folstad arkitekter)

Elsrud viser foto av en hytte på Hardangervidda. Den ser ut som en kampestein og er med vilje bygd vindskjev. Den er heldekket med staver og går i

ett med naturen. Det gjør også hytta bygd på et skjær ved Kristiansand.

Om det blir dyrere å velge

tak og vegger dekket med staver, er dette en investering for framtida med tanke på vedlikeholdsutgifter, framhever han.

Tresponkledningen står for seg – midt mellom naboens tradisjonelle hvite panel på den ene sida og betong og glass på den andre.

FUKT

.... er en vesentlig skadeårsak i bygg.

CAISSON og EXOTEK fuktindikatorer lokaliserer fukt under gulvbelegg, bak veggkledning osv. Kan brukes på gips, betong, tre, fliser, tepper etc.

BOLLMANN fuktmålere gir nøyaktige måleresultater i trebaserte materialer.

Måleinstrumenter tilpasset bransjens behov:

Skreppestad Næringspark, 3261 Larvik – Tlf: 33 16 50 20 – Fax: 33 16 50 45
e-post: info@tormatic.no www.tormatic.no

MED ERFARING FRA 1968 – ISO 9001 SERTIFISERT